

Voditelji treh držav naznanili dosego sporazuma

Amerika, Velika Britanija in Kanada obdržijo tajnosti atomske bombe

ZMENJAVA ZNANSTVENIH INFORMACIJ

Washington, D. C., 17. nov. — Predsednik Truman, britski premier Atlee in kanadski premier King so po zaključitvi konferenice naznanili dosego sporazuma, da Amerika, Velika Britanija in Kanada obdržijo tajnosti produkcije atomske bombe, dokler ne bo formiran ustroj, ki naj bi preprečil rabo atomskih bomb kot vojno orožje.

Voditelji treh držav so predložili ustanovitve mednarodne komisije v okviru Združenih narodov, ki naj bi sestavila načrt za kontrolo atomske bombe in energije. Ta naj bi služila kot sredstvo pri vzdrževanju miru in za preprečitev agresije v bodočnosti. Sovjetska Rusija naj bi postala članica komisije, poleg drugih članic velike petice in Kanade.

Zaključek, rezultat razgovorov med Trumanom, Atleejem in Kingom, ki so trajali pet dni, bil naznanjen na konferenci v Washingtonu. Truman je prečital deklaracijo pred časniki. Truman, Atlee in King so prej podali deklaracijo v navzočnosti javnega tajnika Byrnesa, senatorja Connallyja, senatorja McNamara in drugih odličnih oseb.

Odločitev, da Amerika, Velika Britanija in Kanada obdržijo tajnosti produkcije atomske bombe, je bila sprejeta v imenu svetovne miru, bazira na dejstvu, da vsi procesi zapleteni in obsežni, ki jih razlaga bodo te države želele tajnosti, dokler ne bo nevarnost rabe atomske bombe v celoti odpravljena.

Važen je odstavek deklaracije, se glasi:

"Mi nismo uverjeni, da bi razkritje specifičnih informacij o atomski produkciji atomske energije koristilo splošnosti, prejem se uveljavijo varnostni ukrepi v interesu vseh ljudstev." Uverjeni smo, da bi razkritje povzročilo nasprotni učinek. Priporočamo deliti tajnosti z drugimi državami v okviru združenih narodov na podlagi menjave znanstvenih informacij.

Voditelji treh držav so iz naznane, da se prepreči raba atomske bombe kot vojno orožje, predložili ustanovitve mednarodne komisije. V njeno področje naj bi spadala izmenjava znanstvenih informacij in prilagajanje kontrola atomskih energij, izločitev atomske energije v drugega orožja za masno proizvodnjo in stalno nadzorstvo državami.

Deklaracija o dosegu sporazuma ne omenja ameriško-britsko-kanadski predloga, da mora biti razkritje svoje namene v drugih Evropi. Vsebinska deklaracija je bila dostavljena Moskvi in Amerikani in britskih diplomatih. V Washingtonu prevladuje mnenje, da bosta Truman in Atlee predlagala novo konvencijo s premierjem Stalinom, ki naj bi jo vršile razprave o političnih in drugih vprašanjih.

Priznava se, da bo komisija ustanovljena na prihodnji seji Združenih narodov, ki se prične v Londonu v januarju.

ova konferenca elike trojice

Moskva, 17. nov. — Diplomati so naznanili, da so se v Moskvi začele razprave o novi konferenci med premierjem Stalinom, predsednikom Trumanom in premierjem Atleejem. Kje se bo konferenca vršila naznanilo ne omenja.

Nemški zločinci obsojeni v smrt

Zagovorniki vložili priziv proti obsodbi

Luenenberga, Nemčija, 18. nov. — Joseph Kramer, Irma Grese in devet članov njunega štaba, je bilo obsojenih v smrt na večalnih za umore in mučenje jetnikov v koncentracijskih taboriščih pri Belsenu in Oswiecimu (Auschwitz). Obsodbo je izrekli britsko vojaško sodišče. Čez 46,000 jetnikov je umrlo samo v taborišču pri Belsenu.

Poleg Irma Grese sta bili obsojeni v smrt na večalnih dve drugi ženski — Elizabeth Volkenrath in Juana Bormann. Dr. Fritz Klein, zdravnik, ki je delal eksperimente na žrtvah, je bil tudi obsojen v smrt. Drugi obsojenci so Peter Weingartner, Franz Hoessler, Karl Francisch, Wilhelm Dorr, Ansgar Pichen in Franz Starfle.

Ostali obtoženci so bili obsojeni od enega do petnajst let zapora. Kramer, poveljnik taborišča pri Belsenu, ni kazal razburjenosti, ko je sodišče izreklo obsodbo.

Sodna dvorana je bila natpana z britskimi vojniki in nemškimi civilisti. Obravnava proti nemškimi vojnimi zločincem je trajala devet tednov.

Zagovorniki obsojencev so vložili priziv proti smrtnim obsodbam pri britskem feldmaršalu Montgomeryju.

Holandski governer sklinal sejo

Pogajanja z voditelji nacionalistov

Batavija, Java, 17. nov. — Hubertus Van Mook, governer holandske Vzhodne Indije, je sklinal sejo in povabil člane vlade nepriznane indoneške republike, naj se je udeležijo. Izrazil je upanje, da se bodo odzvali povabilu.

Van Mook je izjavil pred časniki, da bo na seji razprava o važnih problemih, kakor tudi o akciji, ki naj bi preprečila ekonomski kaos na Javi, največjem otoku Vzhodne Indije. Voditelji nacionalistov so ponovili deklaracijo, da se bo borba za neodvisnost Vzhodne Indije in proti holandski nadvladi nadaljevala.

Britske oborožene sile podpirajo holandske avtoritete. Poročilo pravi, da je večji del Soerabaja, mornarične baze, pod kontrolo teh sil. Odpor domačinov proti britskim silam, ki so oborožene z modernim orožjem, se krha.

Na Javi je nastalo akutno pomanjkanje. Milijonom ljudi preči stradanje.

Obravnava proti finskim voditeljem

Helsinki, Finska, 17. nov. — Tu se je pričela obravnava proti osim bivšim finskim voditeljem, ki so obtoženi odgovornosti za vstop Finske v vojno proti Rusiji na strani Nemčije. Tožilstvo je razkrilo, da so sklenili dogovor s Hitlerjem pred napadom na Rusijo. Obtoženci so bili informirani o nacijskih načrtih pred napadom na Rusijo.

Člani unije CIO se izrekli za stavko

Chicago, 17. nov. — Delavci, upošleni v tovarnah International Harvester Co. v Chicagu in šestih drugih mestih, so se pri volitvah z veliko večino izrekli za oklic stavke. Delavci so članice unije Kongresa industrijskih organizacij, ki zahteva zvišanje plače za 39 odstotkov.

OPOZICIJA PROTI DIKTATORJU FRANCU NARAŠČA

Spanija in Portugalska na robu politične revolte

Hendaye, Francija, 17. nov. — Poročila govore, da se na Iberskem polotoku, v Spaniji in na Portugalskem, kuha politična in socialna revolta. Opozicija proti fašistični vladi diktatorja Franca narašča v severni Spaniji. Poročila omenjajo izgrede v Madridu, Barceloni, Sevilli, Granadi, Valenciji in spopade med španskimi republikanci in vladnimi četami. Diktator Franco sedi na sodu smodnika, ki lahko vsak čas eksplodira.

Poročila dostavljajo, da zapadni zavezniški pazno zasledujejo razplet situacije. Mnenje prevladuje, da ne bodo storili nobenega koraka proti diktatorju Francu, dokler ne postane jasno, kakšno stališče bo zavzela Rusija v reorganizirani Evropi.

Francoska policija je zastražila mejo ob Spaniji. Nobena oseba ne more priti v zastražene kraje brez njenega dovoljenja. Javni shodi ljudi, ki simpatizirajo s španskimi republikanci, so dovoljeni. Poročila omenjajo bitke med republikanci in Francovimi četami. Nepotrpežljivost med Španci se je povečala po volitvah v Franciji in drugih državah.

Kljub zanikanju poročila o zaroti proti Francu in članom njegove vlade, je znano, da je bilo veliko število ljudi aretiranih. Španske jetnišnice so natrpane z jetniki.

Poročila trdijo, da je veliko število nemških vojakov v Spaniji in da so stopili v špansko tujsko legijo. Ti vojaki so bili zajeti v južni Franciji pred zaključenjem vojne v Evropi in nekateri so pobegnili v Spanijo.

Kakor v Spaniji, je politična situacija napeta na Portugalskem. Izgleda, da se premier Oliveira Salazar, ki vlada Portugalsko kot diktator že dvajset let, vzdržuje na krmilu z britsko pomočjo. Portugalska je v bistvu kolonija Velike Britanije.

Salazar je odredil aretacije voditeljev opozicije v Lizboni in Oportu po izbruhu izgrediv, v katerih je bilo več ljudi ubitih in ranjenih.

Amerika naj sklene pakt z Rusijo

Vandenberg priporoča odpravo restrikcij

Washington, D. C., 17. nov. — Senator Vandenberg, republikanec iz Michigana, je predlagal sklenitev pakta vzajemne pomoči med Ameriko, Rusijo in Veliko Britanijo, ki naj bi ojačil organizacijo Združenih narodov in odpravil bojazen Rusije pred bivšimi osiškimi sovražniki.

Senator je apeliral na Rusijo, naj podpre večjo svobodo ameriškim časnikarjem v deželah in pokrajinah, ki so pod sovjetsko dominacijo. Naglasil je, da "železni zastor" (cenzura in restrikcije) ograža odnose med Ameriko in Rusijo, od katerih zavisi mir in napredek na svetu.

Vandenberg je dejal, da je za sklenitev pakta z Rusijo, ker bi omogočil odpravo cenzure in restrikcij. Rusija, kakor druge države, naj bi v svojem lastnem interesu dvignila železni zastor tajnosti in s tem omogočila rešitev problemov.

Mezdno vprašanje ne pride na razpravo

Murray okrcal eksekutivni odbor

Washington, D. C., 17. nov. — Člani eksekutivnega odbora na konferenci reprezentantov delavcev in delodajalcev so potpisali resolucijo o meznem vprašanju na stran. Resolucijo je predložil Philip Murray, predsednik Kongresa industrijskih organizacij. On je okrcal člane odbora in jih obdolžil, da so se izognili najvažnejšemu vprašanju.

Murray je na sestanku s časnikarji izjavil, da se bo delegacija borila za sprejetje resolucije kljub opoziciji s strani delegacije Ameriške delavske federacije in Johna L. Lewisa, predsednika rudarske unije UMWA.

Predsednik CIO je dalje rekel, da industrije lahko zvišajo meze brez zvišanja cen produktov. Citiral je številke trgovskega departamenta, da bodo imele industrije pet milijard dohodkov v prihodnjem letu po odbitju davkov. Imovina v rokah korporacij bo znašala najmanj petdeset milijard dolarjev.

Delegati ADF in Lewis imajo oporo v opoziciji proti razpravi o meznem vprašanju pri delegatih Zveze ameriških tovarnarjev in Ameriške trgovske zbornice. Ira Mosher, predsednik organizacije tovarnarjev, je dejal, da mezdno vprašanje ne spada pred konferenco.

Kitajske čete udrle v Mandžurijo

Komunisti pripravljene na bitke

Čungking, Kitajska, 17. nov. — Uradni komunikate, objavljeni danes jutru, pravi, da so čete centralne vlade prebile veliki zid in udrle v Mandžurijo. To se je zgodilo po umiku enot osme komunistične armade iz Šanhaikwana.

Komunistične sile so zbrane pri Činwangtoaju. Poročila pravijo, da se pripravljajo na bitke z vladnimi četami.

Besednik vlade v Čungkingu je naznanil, da bodo vladne čete prodirale v Mandžurijo.

Ogrska dobila koalicijako vlado

Budimpešta, Ogrska, 17. nov. — Zoltan Tildy, vodja stranke malih posestnikov, ki je dobila večino glasov pri splošnih volitvah 4. novembra, je naznanil formiranje koalicijske vlade. Njegova stranka ima polovico ministrskih pozicij. Ostali člani vlade so komunisti in socialisti.

Zasega Kruppovih orožnih tovarn

Luenenberga, Nemčija, 17. nov. — Britske vojaške avtoritete so naznanile zasega Kruppovih orožnih in municijskih tovarn v Essenu. To mesto je v britski okupacijski coni. Te tovarne so zalagale Hitlerjevo vojno mašino z orožjem in strelivom.

Vladna korporacija prodaja letala

Washington, D. C., 17. nov. — Vladna korporacija za rekonstrukcijo financ je naznanila, da bo skušala prodati 75,000 letal do junija prihodnjega leta. Sam H. Husbands, direktor korporacije, je naznanil, da je bilo prodanih doslej 15,000 letal za \$30,000. Veliko število letal bo uničenih.

Domače vesti

Smrt člana

Chicago. — V predmestju Lyonsu je zadnji petek umrl Anton Jalovec, član društva 270 SNPJ. Rojen je bil 15. dec. 1873 v vasi Veliko Mraševo pri Cerkljah na Dolenjskem.

Iz Minnesote

Buhl, Minn. — Tukaj je umrl John Spolar, rojen pred 50 leti v Towerju, Minn. Zapušča ženo, sina, ki je prišel od vojakov h pogrebu, očeta ter več bratov, sester in drugih sorodnikov. — V Gilbertu pa je umrla Mary Anna Rebovich, stara 56 let. V tem mestu je živel 38 let.

Zopet v civilu

Frontenac, Kans. — Iz armade je bil častno odpuščen Leon H. Jursche, po činu Chief Specialist, ki je bil pozvan k vojakom takoj po napovedi vojne. Član je društva 27 SNPJ.

Iz Clevelanda

Cleveland. — Umrla je v bolnišnici Frances Owens, rojena Prelogar, in stara 41 let. Živela je v Euclidu, kjer zapuša moža, sina (na Pacifiku), očeta in dve sestri. Bila je članica SDZ in avtne unije CIO. — Iz armade sta bila častno odpuščena Joseph Arko in Stanley Majer. Služila sta pri letalcih, bila oba isti dan vpoklicana, se skupaj vežbala, bila vsak štirikrat odlikovana in se po 4 letih oba isti dan vrnila v civilno življenje. Dalje so prišli v civilno življenje: Charles A. Vintar, pri vojakih 35 mesecev in v akciji na Pacifiku, Albin M. Podboy, pri vojakih 29 mesecev, 19 mesecev na bojnih poljanah, in Edward J. Rozance, v vojni od marca 1943. Njegov brat Ivan je prišel na 60-dnevni dopust iz Berlina, kjer se je nahajal 6 mesecev. — Na 30-dnevni dopust pa je prišel Joe Mateucic, S 3/c, sin Rose Resetic, ki služi pri mornarici, kakor tudi njegov polbrat Stanley Resetic.

General De Gaulle resigniral

Pogajanja glede formiranja vlade ustavljena

Paris, 17. nov. — Politična kriza je zajela Francijo, ko je general Charles de Gaulle naznanil resignacijo kot posledica zastoj v pogajanjih med njim in voditelji močne komunistične stranke glede formiranja nove vlade. Komunistična stranka je dobila največje število sedežev v ustavni skupščini pri nedavnih splošnih volitvah.

De Gaulle je naznanil resignacijo v pismu, katero je naslovil Felixu Gouinu, predsedniku ustavne skupščine, katere je zadnji tork izvolila generala začasnega predsednika v teku formiranja četrte republike. Odločitev glede sprejetja resignacije je zavisi od skupščine, ki se bo sestala v svojem zasedanju v ponedeljek.

Paris, 17. nov. — General Charles de Gaulle, predsednik časne francoske vlade, se je sprl s komunisti, ker zahtevajo vodilne pozicije v novem kabinetu. Zaradi opazicije komunistov ne more formirati koalicijske vlade.

De Gaulle je zavrnil zahtevo komunistov, da morajo dobiti eno izmed treh glavnih pozicij v vladi. Te so pozicije zunanjega, notranjega in vojnega ministra. Zapretili so z izstopom iz vlade, če ne bo De Gaulle pristal na zahtevo.

Grožnja komunistov je ustavila pogajanja glede formiranja koalicijske vlade. Komunisti trdijo, da je De Gaulle ranil njihovo čast kot Francozov in žalil spomin komunistov, ki so umrli za Francijo.

De Gaulle je zanikal obdolžitve in naglasil, da si pridržava

JAPONSKE PRI- PRAVE ZA VOJNO PROTI AMERIKI

Kongresni preiskovalni odsek objavil evidenco

OZADJE NAPADA NA PEARL HARBOR

Washington, D. C., 17. nov. — Japonska se je odločila za vojno proti Ameriki, da izvede program ekspanzije na Pacifiku in v Aziji, v juliju l. 1941. To dokazuje evidenco, katero je objavil poseben kongresni odsek, kateremu je bila poverjena preiskava ozadja zavratnega japonskega napada na Pearl Harbor. Evidenca je v šifriranih japonskih notah, katerih vsebina je bila prevedena pred napadom na Pearl Harbor 7. decembra.

Evidenca kaže, da je Japonska skrivala svoje namene za diplomatično fronto pogajanja z Ameriko. Dva debela zvezka japonskih šifriranih not sta bila predložena kot evidenca, ko je kongresni odsek odprl zaslišanje. Odsek tvori šest demokratov in štirje republikanci.

Kot prvi priči po predložitvi evidencie sta nastopila pred odsekom podadmiral T. B. Inglis in polkovnik Bernard Thielens. Orazila sta okoliščini zavratnega japonskega napada na Pearl Harbor, v katerem je bilo več bojnih ladij ameriške mornarice uničenih in poškodovanih in čez tri tisoč mož ubitih.

General Walter C. Short in podadmiral Husband E. Kimmel, poveljnika armade in mornarice v Pearl Harborju ob času napada, sta bila navzoča, ko je odsek odprl zaslišanje. Oba sta bila v civilni obleki in bosta pozneje nastopila kot priči.

Prestežene note razkrivajo japonsko špijonažo v Ameriki. Špijoni so pazili na kretanja enot ameriške bojne mornarice in poročali Tokiju.

Glavni pravni svetovalec William D. Mitchell je dejal, da so Japonci mesece pred napadom na Pearl Harbor imeli popolne informacije o gibanju ameriških bojnih ladij pri Havajskih otokih in drugih krajih Pacifika. Ameriški veščaki so prevedli vse japonske šifrirane note in jih izpeli poveljnikom armade in mornarice. Havajski otoki so bili središče japonskih špijonskih aktivnosti.

Nemški znanstveniki dospeli v New York

New York, 17. nov. — Pod zaščito ameriških vojakov in častnikov je dospelo v to luko 88 nemških znanstvenikov. Nekateri so veščaki na polju atomske energije. V New York so dospeli iz Francije na krovu transporta Argentina. Vojni departament je prej naznanil, da bodo nemški znanstveniki dospeli v Ameriko, objavil pa ni detajlov.

Italija dobila kontrolo nad armado

Rim, 17. nov. — Ameriške in britske avtoritete so storile nadaljnji korak, da pride Italija v krog Združenih narodov kot članica. Dale so Italiji skoro popolno kontrolo nad armado. Stefano Jacini, italijanski vojni minister, je pozdravil odločitev avtoritet. Izjavil je, da italijanska armada šteje 300,000 mož in da bo igrala važno vlogo v pripravevanjih za mir, red in napredek v Evropi.

pravico imenovanja članov kabineta. Maurice Thorez, vodja komunistične stranke, je ponovil zahtevo, da morajo komunisti dobiti važne pozicije v kabinetu.

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman

Spisal
dr. Ivan Tavčar

(Nadaljevanje)

Hladno je zrla preko njega: "Še danes jo imate? Škoda! Vam, grof Oton, v resnici ni bila namenjena!"

Zvenelo se je zasmejala, a on je povesil glavo.

"Tolažil sem se, da vam je roža namenoma padla iz rok!"

"Motili ste se!"

"Rekli ste, kontesa, da meni ni bila namenjena. Mi li dopustite vprašati, komu je bila namenjena?"

"Komu? Komu?" Zagledala se je v podobo na steni. Druga ni odgovorila. Nekolikokrat je bolj globoko zasopla. Ko pa je oko obrnila proti njemu, je grof opazil v njem izraz sreče. Dasi mu ni odgovorila, je vedel dobro, komu je bila namenjena rdeča roža.

"Pustiva te otročarije, grof," je izpregovorila naposled, "in govori va rajši o čem resnejšem!"

Vzdihnil je: "Kakor ukazuje, kontesa!"

Mladi mož je občutil, kakor da mu hoče usoda podeliti vlogo nesrečne ljubezni. Skoraj se ga je polastil srd, da bi moral vročkovni grof z Rakovnika igrati tako nedostojno vlogo. Jezno je dodal: "Res so otročarije!"

Pri tem je mislil na njo in kneza Metternicha. Ne vemo, je li deklica umela pomen njegovega odgovora; vsekakor se je delala tako, kakor bi ga ne bila umela.

"Na led ne zahajate?" je vprašala.

"Ne!"

Lepo drsališče imajo Ljubljanci! Za novo cerkvi v Trnovem, ali kako se že kraj imenuje?"

Grof je molčal.

"Le pridite včasih, je obilo zabave. Tuintam" — in tu se ji je razširilo lice — "prihaja še celo knez Metternich!"

"Stari knez," je odgovoril ironično, "vendar ne bo po ledu plesal!"

Ostro ga je zavrnila: "Mož, kakor je knez Metternich, nikdar ne postane star! To bi morali vedeti, grof Oton!"

Kaj ti čem odgovarjati, otroče? si je mislil grof Barbo, a vzel temu te hočem iztrgati temu staremu grešniku, temu starikastemu knezu Metternichu!

Hitro se je pomirila: "Včeraj popoldne sem bila tudi na ledu. In pomislite, svetlost mi je predstavil grofa Capodistrasa!"

"Častitam!"

"Čemu? Po resnici povedano, ta grški grof mi nič kaj ne ugaja!"

"Kako to?"

"Vedno se drži na jok! Pravijo, da ga tudi njega svetlost knez Metternich ne mara!"

Zopet se je ustavil razgovor. Ko sta nekaj časa molčala, se je oglašila Eva Luiza: "Kaj novejšega gotovo še ne veste?"

"In to je? Pa že tiči Metternich vmes!"

"Knez Metternich! Brez dvojbe! Tako srečne misli bi nihče drugi ne imel! Res, zelo srečna misel! Čujte!"

"Čujem."

"Njega svetlost je sklenil stopiti v ožjo do-

tiko z damami ljubljanskega kongresa. Prirejati hoče večere, h katerim bo vabil samo dame. Ni to krasno?"

"Razen njega svetlosti bodo vsi drugi moški izključeni?"

"Čisto izključeni! V tem tiči pikantnost teh večerov!"

"Bojim se, da bodo kmalu poginili ti večeri!"

"Kako to?"

"Ker bodo predolgočasni!"

"Ne govorite tako nerodno, grof Barbo!"

"Vi, kontesa se brez dvojbe ne boste dolgo časi! In morda še nekdo drugi ne?"

Vprašala je nestržno: "Kdo še ne?"

Odgovoril je z lahko ironijo: "Molly Esterhazyeva!"

Vidno je prebledela, ko je čula to ime. Nato se je razsrdila: "Torej že opaža svet, kako se ta ogrska ženska knezu Metternichu — skoraj bi rekla, če bi se ne sramovala — ponuja!"

Grof Barbo je menil, da je sedaj, ko je malo njegovo prijateljico ljubosumnost kar vidno pretresla, pravi trenutek, vlti nekaj zdravila v skelečo rano. Vprašal je ponižno: "Smem izpregovoriti odkritosrečno, prijateljsko besedo, kontesa?"

"Govorite! Ko bi vi le vedeli, kako sovražim to žensko!"

Ravno tisti hip je vstopil streljaj ter naznanil: "Njega svetlost, knez Metternich!"

Eva Luiza je vzklopela s svojega sedeža in mavrica se ji je razkročila po še ravnokar blede obrazu. Približal se ji je avstrijski kancelar ter izpregovoril galantno:

"Mali rožici malo rož!"

Podal ji je bel cvet, da je drobna kontesa od sreče kar koprnela in drhtela. Grof Oton pa je tisto jutro izgubil svojo igro!

ENAJSTO POGLAVJE

Bilo je nekaj dni pozneje. Pri Topolščakovih v Kravji dolini je Marička opravljala hišna dela. Mati Maruša je bila odšla v mesto, kjer je stregla po hišah, in tudi oče Martin je bil dobil nekje malo zidarsko delo, da je moral rano od doma. Istotako je bil gospod študent že vstal ter odšel na polje, da se je pred šolo izdatno izprehodil.

Doma pa je hči pospravljala postelje, pometala, omivala okna in sploh čistila vse, kar je bilo čiščenja potrebno. Tudi okrog ognjišča je letala, ker se je v malem piskrčku grel zajtrk za Janezka, ki je tedaj še spal. Ves čas med delom ji je rojilo po glavi, kar ji je bila pripovedovala Komarjeva Magdalena pred nunsko cerkvijo. Kdo se je neki zagledal vanjo? Vanjo, ki je hči preprostega zidarja! Ona je govorila, da je mlad in lep! Mlad, lep in bogat gospod in privravljen jo je tudi v zakon vzeti, če bi si bila všeč drugi drugemu. Kako visoko so plezale njene misli! Obdajala jo je ljubezen, obdajalo jo je bogastvo. Že se je oblajala v svilo kakor gospa Kandučeva in nosila je širok klubok na glavi, da ji je zrl izpod njega obraz kakor izpod male strehe! Dvignila se je do oblakov! V hiši bo srebra in zlata na ostajanje!

(Dalje prihodnjič.)

Joining the Health Parade

These girls know that tuberculosis is a sly enemy, which may remain hidden for months unless detected by an X-ray. Equipped with a photometer, the machine taking their chest X-rays operates so quickly only a few minutes are lost from work. The importance of periodic X-ray examinations is emphasized in the campaign against tuberculosis supported by the sale of Christmas Seals.

src udoni odmev pravice o biseru. Iščem ga. In deseterkrat in stokrat se mi je zazdelo: Tukaj je, našel sem ga! In ko ga izkopljem, je komaj ponarejen dragulj.

In vselej takrat me objame čudovita žalost. In vselej takrat se oglašajo s smehljajem razum: Vrne se, ne hodi dalje! Ne najdeš ga. In vselej takrat mi odgovarja spomin: "Poglej tisoče najlepših ur svoje mladosti, ki si jih prehodil na tej poti, poglej razrito svojo dušo! Nikar nazaj!"

In ko primem za pero, se spomnim ur, ko je vrela na bele pole, ko ni bilo ne strahu ne sode, ko so bile besede rože, ko so bili stavki venci. In danes je vse to suho in se bojim rož in se plašim girland in bi dal vse to za eno samo živo srčno kapljico, ki bi se strdila v školjki v biser, in bi se razveselil samega sebe:

"Blagor, ki si našel biser."
(Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi

Za prijetno olajšanje poskusite čisti, moderni in preiskušeni način, ki pomaga pri navadnem hrbtobolu. Samo porabite en Johnsonov BACK PLASTER ravno na bolečem prostoru. To je mogoče zdravilo in prijetno GREJE vaš hrbet, povzroči krvni tok, razširi napetost, olajša bolečine. Gorko flanelasto ovinjalo drži gorkoto in odganja mraz — daje stalno pomoč — vpliva prijetno. Zadržite PRISTNO, kar izdeluje Johnson & Johnson. V vaši najbližji lekarni.

Johnson BACK PLASTER

"A NATION OF NATIONS"

A NEW BOOK BY
LOUIS ADAMIC

Price \$3.50

Also the following books by the same author:

My Native Land 3.75

From Many Lands 3.50

Grandsons 2.50

Laughing in the Jungle . . . 3.00

My America 3.75

Native's Return 2.75

Two-Way Passage 2.50

What's Your Name? 2.50

Order from

Proletarec

2301 South Lawndale Avenue

Chicago 23, Ill.

"TAKE IT EASY"

It only takes
A HOLE
IN ONE!

NATIONAL SAFETY COUNCIL

Črtice in povesti

Spisal F. S. Finšgar

(Nadaljevanje)

"Naprej, mladi prijatelj! To ne sme biti Vaše zadnje delo."

Ko sva spila, se je za hip zamislil. Oči je imel skoro popolnoma zaprte. Miže je nato vzdihnil in rekel čudo ginjeno in slovesno:

"Dobra povest je dar božji, je biser, in blagor mu, ki ga najde." Nato je spet pomolčal, kakor bi prisluškval odmevu lastnega stavka, potem naglo vstal in mi segel v roko.

"Pišite in še mi prinesite. Z Bogom!"

Vračal sem se po Poljanski cesti — študent do sita sit in nič več ni bilo strahu in ne jeze v mojem srcu. Z otroško modrostjo sem preudaril, da je bila novelica prav za prav dobra, sicer bi ne jedel z urednikom.

In sem spet pisal.

To pot v verzih — dramatično sliko. Bučno je šumel jambični kvinar na papir. Kakor gorski potok, ves v rožah in bobneč, kot bi se godilo kdovekaj.

Ko je bilo delo dokončano, smo se zbrali v pozni noči v zakotni gostilni — in jaz — avtor sem čital. Kdo bi nam zameril, če so bili sprejeti s ploskanjem in ognjevitimi pogledi takile in podobni verz:

Kako bežala so stoletja naglo, torpila se v preteklosti morja, zaenlo pokopala naroda prostost in na slovenski zemlji so zadržala

— In duh očetov je z grobišč odjeal: "O — tega kriv je tuji meč" —

Soglasno se je sklenilo, da se ta igra uprizar pri slovensko-hrvaški abiturientski veselici.

Vloge so bile že prepisane, naučene.

Dva dni pred prireditvijo pa pride in mahne meč vladnega cenzorja: "Ne smete! To je panslavizem."

Tedaj sem se napotil pod Ti-voli, pobral gredečo trlo desko in jo zanesel v borovnico, kjer sem, ležeč v vresju na trhljeh, pisal prolog veselice. Prolog — namesto drame!

Točno deset minut, preden sem stopil na oder, me pošče komisar, ki mi službeno vladno naznani, naj bom s prologom previden, ker bi si sicer utegnil zaigrati — bodočnost.

"Slep je, kdor se s petjem ukvarja," sem mrmral študent Prešernove verze in si naročil peto skodelico črne kave, ob kateri se nisem več učil prologa, ampak razmišljal.

"Prvi honorar — smeh v basu in kosilo povrhu, drugi honorar — srečo oko čuvarja zakonov in državne sreče." Tovariš me je prišel klicat na oder.

Pred mano tisočglava množica, pod nogami gugajoče se deske, izposojena salonska suknja pa več kot odveč.

ALI POTREBUJETE

\$1000 - - \$2000 - - \$3000

DA PREPREČITE PRODAJO VAŠEGA IMETJA

Pišite ali pa telefonirajte

D. L. KRUEGER

111 West Washington Street

Central 5225.

Razni mali oglasi

CLERK—TYPIST

Highschool education. Experience not necessary. Steady position with postwar future. Good pay. OLD REPUBLIC CREDIT LIFE INSURANCE CO., 309 West Jackson Blvd. WABASH 7345

MARSHALL FIELD & CO.

Wants women for kitchen assistant, counter service, dishwashers, bus women.

Employment office 3rd floor STATE-WASHINGTON

CHRISTMAS JOBS AS

Dishwashers, porters, runners, stock-room clerks. Full or part time. Employment office 3rd floor.

MARSHALL FIELD & CO.

State-Washington

JANITORS—WHITE

\$40 per week, plus overtime. Light mopping and sweeping in clean loop building. Nights. Steady. Phone, or apply 11-12 Daily STATE 8730—Room 708—6 North Michigan.

Bungalow Stokers

IMMEDIATE DELIVERY

Winkler Stoker for immediate delivery on most sizes up to 1,000 lbs.

North West Stoker Sales & Service

3259 IRVING PARK

IND. 1684

Girls—17 and Over

No experience necessary

To deliver packages

Opportunity for advancement with established dental supply house

L. D. Caulk Co.

25 E. WASHINGTON

ROOM 1010

OPERATORS

FOR

PAPER BOX MACHINES OF ALL TYPES

Permanent jobs — Good pay

Unusually good working conditions

48 HOUR WEEK

Julius Marquardt Co.

4413 West Lake St.

BOYS

OVER 17 YEARS

To work for established dental supply house

Deliver packages and work around the house

APPLY

L. D. Caulk & Co.

25 E. WASHINGTON ST.

STENOGRAPHERS

TYPISTS

ADDING MACHINE OPERATORS

(with or without experience)

Steady employment

Pleasant working conditions

SEARS COMMUNITY

STATE BANK

3401 W. Arthington St.

Our Workmen Do Not Strike

BECAUSE THEY HAVE NO GRIEVANCES

MEN

You, too, will be satisfied with our pleasant working conditions and pay

• ORDINARY PAPER WORK

• NO EXPERIENCE NECESSARY

• NO AGE LIMIT

• ALWAYS PLENTY OF WORK

Apply in person

The Hinde & Dauch Paper Co.

3301 West 47th Place

Razni mali oglasi

Potožkoče radi

pomanjkanja mila

Obrabljena maščoba pomore temu pomanjkanju. Ta se rabi pri izdelovanju mila... kot tudi za srajce, nylons in druge stvari.

ODDAJTE VAŠO

RABLJENO MAST!

JANITORS

Good wages, and working conditions

See Superintendent

8 SO. DEARBORN STREET

JANITORS

Good wages and working conditions

See Superintendent

8 SO. DEARBORN STREET

GIRLS WANTED

DAY or NITE

WORK

CLEAN, LIGHT

FACTORY WORK

(Premium for Nite work)

LANZIT

Corrugated Box Co.

2425 So. Rockwell

GIRL

General Office Work

Must have knowledge of

Typing and

SHORTHAND

No previous experience necessary

5 1/2 days - \$32.20 to start

LANZIT

Corrugated Box Co.

2425 So. Rockwell

ŽENSKÉ

ki ste bile uposlane v vojni

industriji

Ali gledate za delo?

TELEFON KOMPANIJA

RABI

HÍŠNICE

(JANITRESSES)

Ženske za čiščenje v vseh

delih mesta

od 5:30 pop. do 12. ure ponoči

Rabimo tudi

POMAGALKE V JEDILNICI

Oglasite se

v uposlovalnem uradu

za ženske

ILLINOIS BELL</